

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Naukkarinen, Aimo

Title: Perusopetuksen ongelmat ovat merkki inklusion suuresta tarpeesta

Year: 2022

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittaja, 2022

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Naukkarinen, A. (2022, 7.10.2022). Perusopetuksen ongelmat ovat merkki inklusion suuresta tarpeesta. JYUnity. <https://jyunity.fi/ajattelijat/perusopetuksen-ongelmat-ovat-merkki-inklusion-suuresta-tarpeesta/>

Perusopetuksen ongelmat ovat merkki inklusion suuresta tarpeesta

INKLUUSIO

TIEDEBLOGI

7 LOKAKUUN, 2022 TEKSTI AIMO NAUKKARINEN **Inklusio on ihmisen elämänsä kattavaa oppimisen ja osallistumisen esteiden poistamista. Peruskoulussa inklusio tukee kaikkien oppilaiden oppimista ja osallistumista yhdessä. Opitaan kohtaamaan toisia ja vaikuttamaan ympäristöön sekä soveltamaan tätä taitotietoa myöhemmin elämässä. Koko koulu yhteisön hyvinvoinnista pidetään huolta, kirjoittaa lehtori Aimo Naukkarinen.**

Suomessa inklusio on kuitenkin tyypistynyt liikaa erityisopetuksen kehittämiseksi. Meillä hallitaan integraatio -ajattelu. Siinä ideana on, että oppilas sijoitetaan erillisiin erityisen tuen palveluihin (esimerkiksi pienryhmään, erityisluokalle tai erityiskouluun) kuntoutumaan. Tällainen sijoittaminen jää kuitenkin usein pysyväksi.

Integraatio -ajattelussa on jäänyt vaille riittävää huomiota kaikkien oppilaiden oppimisen ja osallistumisen edistäminen tavallisessa opetuksessa. **Skrtic**'iä mukaillen, maassamme on inklusion suhteen hallitsevana naiivi pragmatismi, jolle on ominaista koulun työkuulttuuriin kuuluvien perinteisten olettamusten, käytäntöjen ja diskurssien refleктоimaton hyväksyminen. Siten inklusiiviset muutokset eivät toteudu.

Inklusiota tukee kriittinen pragmatismi, jossa ammatillisia käytäntöjä ja niiden arviointitapoja säännöllisesti tarkastellaan kriittisesti ja tarvittaessa uudistetaan. Inklusio on pragmaattinen ratkaisu peruskoulun tavoitteiden saavuttamiseksi. Inklusiossa ja vuoden 2014 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa on valtavasti yhteneväisyyttä.

Emme ole vahvasti osa kansainvälistä suuntausta, jossa koulu yhteisö ottaa aktiivisesti vastuun oppilaiden ja koulun aikuisten hyvinvoinnista.

Haasteita ovat koulukiusaaminen, oppilaiden huono kouluviihtyvyys ja vähäiset osallistumismahdollisuudet. Lisäksi koulutuksen epätasa-arvo on lisääntynyt, opettajat ovat tyytymättömiä työssään ja oppilashuollossa on resurssipula (esimerkiksi koulukuraattorit, koulupsykologit, terveydenhoitajat). Yhteiskuntatason haasteita ovat rasistiset asenteet ja vähemmistöjen syrjintä. Tilannetta voi parantaa monella tasolla inklusion tuella.

Inklusiotutkimuksemme on hajanaista. Sitä on hallinnut erityispedagoginen tutkimus. Inklusio on kuitenkin laaja käsite, jonka alle mahtuu asiantuntijuutta eri tieteenaloilta.

Inklusio voisi olla sateenvarjokäsitteenä monitieteisille projekteille. Mukana voisivat olla esimerkiksi ihmisoikeus- ja demokratiakasvatustutkimus, monikulttuurisuustutkimus, nuorisotutkimus, vammaistutkimus ja sosiaalipsykologinen tutkimus sekä kuntatason tutkimus.

Ne voisivat löytää keskinäisiä yhteyksiä sekä yhteyksiä perinteisemmän inklusiotutkimuksen kanssa. Lisäksi – inklusion kartoittamiseksi ja sovellusten edistämiseksi – tutkimusta luonnollisissa olosuhteissa kouluyhteisössä ja opetusryhmässä (muun muassa etnografia, toimintatutkimus) tulisi lisätä.

Aimo Naukkarinen

Perusopetuksen tasa-arvo on kyseenalaistunut 1980-luvulta lähtien. Koulujen väliset laatuerot ovat kasvaneet. Perusopetuksen tavoitteita voi saavuttaa nykyistä paremmin inklusiotutkimuksen, inklusiivisen opettajankoulutuksen ja opettajien täydennyskoulutuksen tukemana. Lisäksi kuntien virkamiesten ja päättäjien inklusiokouluttautuminen tukee perusopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Samalla voidaan estää perusopetuksen ja opettajankoulutuksen siirtymistä yhtenäiskoulueetoksesta kohti rinnakkaiskoulueetosta.

*Syksyllä 2022 eläköityvä **Aimo Naukkarinen** on tehnyt pitkän uran Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitoksen integraatio-opetuksen ja inklusion lehtorina. Hän on lisäksi osallistavan kasvatuksen dosentti Tampereen yliopistossa.*